

Kollaps nära för torsk i Östersjön

FISKEPOLITIK Torsken i västra Östersjön står nu inför en kollaps. Politikerna i främst Danmark och Tyskland smiter från ansvaret, och tillåter ett fiske som innebär en betydande överfiskning. Det skriver Lasse Gustavsson, vd för Oceana i Europa.

Vad skulle du göra om du hade makten, visste att en viktig, förnybar naturresurs var i fara och att det enda sättet att rädda den på var att tillfälligt upphöra med exploateringen? Svaret tycks uppenbart: En tillfällig uppoffring kan rädda oss från en mycket mer drastisk framtid. Att stoppa huvudet i sanden senarelägger bara den oundvikliga katastrofen och gör den permanent.

Makten att rädda Östersjötorsken ligger hos politikerna, men den danska miljö- och livsmedelsministern Esben Lunde Larsen (från det liberala regeringspartiet Venstre) sviker sin plikt. I stället för att ta ansvar för arbetstillfällen och livsmedelsförsörjning för nuvarande och kommande generationer genom att gynna ett hållbart fiske, tillgodoser Larsen enbart kortsiktiga intressen hos grupper som inte har ett hållbart fiske.

Det största ansvaret ligger hos Danmark och Tyskland som tillsammans är de två EU-länder som har den största andelen av det överexploaterade torskbeståndet i västra Östersjön, men trots detta motsätter de sig envist de nödvändiga fiskeribegränsningar som rekommenderas av forskare. Andra länder som Sverige och Polen inser det akuta behovet av beslutsamma åtgärder och backar upp de vetenskapliga rekommendationerna.

Förra året tillät Larsens företrädare Eva Kjer Hansen en betydande överfiskning i Danmark som överskred de vetenskapliga rekommendationerna med 23 procent. Vanskötseln av torsken är inte bara ekonomiskt oförsvarbar, den gränsar också till att vara olaglig. Alla EU-länder har en bindande juridisk skyldighet att återskapa fiskbestånd så att de överskrider hållbara nivåer senast år 2020. Men europeiska fiskeministrar har som bekant fortsatt att gynna överfiske genom att fatta beslut om fiskekvoter som inte tar hänsyn till forskningen. Detta måste sluta! Nu.

Torsken är inte bara en viktig ekonomisk inäktsskälla utan har också en miljömässigt central roll i Östersjön, men under många år har den blivit överfiskad. Nu varnar forskarna – tillståndet för det västra beståndet ligger under den biologiska säkerhetsgränsen som garanterar reproduktion, fiskemortaliteten är hög och populationen minskar. Det

finns ett desperat behov av stränga och omedelbara åtgärder för att undvika att beståndet kollapsar totalt. Vi kan helt enkelt inte fortsätta som om inget hade hänt. Även torsken i Skagerrak och Kattegatt, som ekonomiskt sett är viktigare, är i riskzonen eftersom hälften av beståndet här rekryteras från torsken i västra Östersjön.

Läget är nu så allvarligt att Oceana uppmanar till en tillfällig, total stängning av torskfisket i västra Östersjön. Detta är det enda som kan säkerställa att beståndet ska kunna återhämta sig och skapa en bättre avkastning i framtiden. Det här är inte en åtgärd som har uppfunnits av Oceana, utan är en av

”

Under 1990-talet kollapsade torskfisket i Newfoundland i Kanada – ett skolexempel på misskötsel av fiske.

krisåtgärderna som finns tillgängliga i den nyligen godkända, långsiktiga förvaltningsplanen för Östersjön. Yrkesfiskarnas temporära ekonomiska förluster kan mildras med stöd från befintliga europeiska fonder som EMFF.

De tyska och danska ministrarna kan inte låtsas rädda fiskesektorn samtidigt som de fortsätter att rösta för kvoter som står i strid med de vetenskapliga råden. I ett tomt hav finns ingen fiskenäring alls, och det är bara en tidsfråga tills torskbeståndet i västra Östersjön kollapsar om överfisket tillåts fortsätta. Men med korrekt förvaltning kan torsken återvända.

Ett större torskbestånd innebär fler jobb i fiskebranschen och mer hälsosam torsk på middagsborden i både Danmark och Tyskland. Ännu är det inte för sent, men de kortsiktiga tankegångar som kännetecknar politiker som bara har nästa val i synhåll kan vara skadliga för en hållbar resurs som fisk. Vi har sett det hända förut: Under

De tyska och danska ministrarna kan inte låtsas rädda fiskesektorn samtidigt som de fortsätter att rösta för kvoter som står i strid med de vetenskapliga råden, skriver artikelförfattaren. FOTO: OCEANA

1990-talet kollapsade torskfisket i Newfoundland i Kanada – ett skolexempel på misskötsel av fiske. Här dröjde det mer än 25 år innan de första små tecknen på en svag återhämtning visade sig. Vi behöver inte chansa på detta sätt i Östersjön. Låt oss i stället följa det goda exemplet från Nordsjön: Efter år av överexploatering är Nordsjötorsken nu på god väg att återhämta sig tack vare bättre förvaltning.

Östersjötorskens öde kommer att avgöras av de europeiska ministrarna under jordbruks- och fiskerådet i Luxemburg den 10–11 oktober. Oceana uppmanar ministrarna att fatta beslut om en tillfällig total stängning av det riktade torskfisket i västra Östersjön under 2017.

LASSE GUSTAVSSON

vd för Oceana i Europa, världens största internationella intresseorganisation som enbart arbetar för att skydda haven

FAKTA: TORSK

Flera torskbestånd i världen är kraftigt nedfiskade. Särskilt gäller det Östersjön.

Troligen har nedfiskade torskbestånd svårt att komma igen därför att deras ekologiska nisch tas över av andra fiskar. I Östersjön har det minskande torskbeståndet fått konsekvenser för hela det ekologiska systemet. Genom att färre småfiskar av en rad arter äts upp av torsk kan dessa växa till sig i antal. Sedan äter dessa av andra fiskars rom så att även stora fiskar har svårt att föröka sig. Detta är en trolig förklaring till att abborre och gädda minskat kraftigt i Östersjön.

KÄLLA: FISKE-FAKTA, LEXIKON PÅ NÄTET